

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Освітні, педагогічні науки»

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
педагогіки та освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика
Протокол № 01 від “28” серпня 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Компетентнісний підхід в освіті
Викладач	д.пед.наук, проф. Стинська Вікторія Володимирівна
Контактний телефон викладача	+380956827858
Е-mail викладача	viktoriiia.stynska@pnu.edu.ua
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 30 год.
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Четвер 14.00 – 15.00

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення курсу «Компетентнісний підхід в освіті» є зміст, структура та особливості компетентнісного підходу у вищій школі.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу: Забезпечення готовності до формування професійної компетентності майбутніх фахівців у процесі підготовки у вищій школі.

У процесі вивчення курсу студенти повинні

Знати:

- закономірності і принципи спілкування, педагогічної комунікації, способи управління індивідуумом і групою та вміння використовувати їх в своїй професійно-педагогічній та науковій діяльності;

- типові способи професійної комунікації, типові причини виникнення конфліктних ситуацій;

- основні засоби професійно-педагогічної комунікації, їх різновиди, способи та умови використання;

Уміти:

- будувати взаємовідносини з колегами, студентами, володіння культурою педагогічного мислення, мовлення, спілкування, комунікації;

- використовувати в своїй професійно-педагогічній діяльності різні засоби організації комунікативної взаємодії;

- вирішувати педагогічні конфлікти та запобігати їх виникненню.

4. Організація навчання курсу

Обсяг курсу 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
Семінарські заняття/практичні, лабораторні	18 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
II	Освітні/педагогічні науки	I	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість год.		
	Лекції	Заняття	Самостійна робота
<p>Тема 1. Витоки та основні концепти компетентнісного підходу в системі освіти.</p> <p>Етапи становлення компетентнісного підходу у вищій освіті. Реалізація компетентнісного підходу в рамках Болонського процесу. Концептуальні засади реформування системи вищої освіти за міжнародними стандартами через запровадження компетентнісного підходу. Реформування вищої освіти через запровадження положень Національної рамки кваліфікацій. Загальні, базові і спеціальні фахові компетентності викладача вищої школи.</p>	2		5
<p>Тема 2. Педагогічна компетентність викладача ЗВО.</p> <p>Сутність і зміст педагогічної компетентності викладача ЗВО. Предметна компетентність викладача. Дидактична компетентність викладача. Методична компетентність викладача. Особливості педагогічної діяльності викладача ЗВО.</p>	2		5
<p>Тема 3. Комунікативна компетентність викладача ЗВО.</p> <p>Сутність і зміст комунікативної компетентності викладача ЗВО. Структура комунікативної компетентності викладача ЗВО. Шляхи розвитку комунікативної компетентності викладача ЗВО.</p>	2		5
<p>Тема 4. Управлінська компетентність викладача ЗВО.</p> <p>Сутність і зміст управлінської компетентності викладача ЗВО. Структура управлінської компетентності викладача ЗВО. Шляхи формування управлінської компетентності викладача ЗВО.</p>	2		5
<p>Тема 5. Дослідницька компетентність викладача ЗВО.</p> <p>Сутність дослідницької компетентності викладача ЗВО. Структура дослідницької компетентності викладача ЗВО. ІКТ-компетентність у структурі дослідницької компетентності. Особливості дослідницької діяльності викладача ЗВО.</p>	2		5
<p>Тема 6. Інформаційна компетентність викладача ЗВО.</p> <p>Сутність інформаційної компетентності викладача ЗВО. Структура інформаційної компетентності</p>	2		5

викладача ЗВО. Особливості інформаційної діяльності викладача ЗВО.			
Тема 1. Компетентнісний підхід у системі вищої освіти: вимоги, зміст і специфіка прояву в науковопедагогічній діяльності. Поняттєво-категорійний апарат проблеми. Етапи становлення компетентнісного підходу у вищій освіті. Рівні готовності випускника щодо виконання функціональних обов'язків. Обмеження і недоліки компетентнісного підходу у вищій освіті.		2	5
Тема 2. Загальні, базові і спеціальні фахові компетентності викладача вищої школи. Сутність поняття «компетентність», «загальні компетентності», «базові компетентності», «спеціальні компетентності». Шляхи дослідження загальних, базових, спеціальних компетентностей. Критерії та рівні загальних, базових, спеціальних компетентностей. Становлення загальних, базових, спеціальних, компетентностей. Визначення базових компетентностей викладача. Визначення спеціальних компетентностей викладача.		2	5
Тема 3. Кваліфікаційні вимоги до науково-педагогічних працівників. Кваліфікація науково-педагогічних працівників. Вимоги до вченого звання «доцент». Вимоги до вченого звання «професор». Ліцензійні вимоги до науково-педагогічних працівників щодо здійснення освітньої діяльності (п.38 Ліцензійних умов). Освітні програми (освітньо-професійні, освітньо-наукові). Навчальні плани та програми. Силабуси.		2	5
Тема 4-5-6. Професійна компетентність науково-педагогічних працівників у ЗВО. Педагогічна компетентність викладача ЗВО. Комунікативна компетентність викладача ЗВО. Управлінська компетентність викладача ЗВО. Рефлексивна компетентність викладача ЗВО. Дослідницька компетентність викладача ЗВО. Проективна компетентність викладача ЗВО. Соціальна компетентність викладача ЗВО. Конфліктологічна компетентність викладача ЗВО. Аутопсихологічна компетентність викладача ЗВО. Іншомовна компетентність викладача ЗВО. Фасилітаційна компетентність викладача ЗВО. Інформаційна компетентність викладача ЗВО.		6	10

Тема 7-8-9. Зарубіжний досвід щодо формування професійної компетентності науково-педагогічних працівників. 1. Підготувати доповідь (з презентацією) на тему: Формування професійної компетентності науково-педагогічних працівників у різних країнах світу (на вибір студента).		6		5
ЗАГАЛОМ	12	18		60

5. Система оцінювання навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів																										
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Рейтинговий показник</th> <th rowspan="2">Оцінка ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка у національній шкалі</th> </tr> <tr> <th>Екзамен, диф.залик, курс роб.(проект), практика</th> <th>Залик</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td> <td>A (відмінно)</td> <td>Відмінно</td> <td rowspan="3">Зараховано</td> </tr> <tr> <td>82-89</td> <td>B (добре)</td> <td rowspan="2">Добре</td> </tr> <tr> <td>75-81</td> <td>C (добре)</td> </tr> <tr> <td>64-74</td> <td>D (задовільно)</td> <td rowspan="2">Задовільно</td> <td rowspan="3">Незараховано</td> </tr> <tr> <td>60-63</td> <td>E (задовільно)</td> </tr> <tr> <td>35-59</td> <td>FX (незадовільно) з можливістю повторного складання</td> <td rowspan="2">Незадовільно</td> </tr> <tr> <td>1-34</td> <td>F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням</td> </tr> </tbody> </table>	Рейтинговий показник	Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі		Екзамен, диф.залик, курс роб.(проект), практика	Залик	90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано	82-89	B (добре)	Добре	75-81	C (добре)	64-74	D (задовільно)	Задовільно	Незараховано	60-63	E (задовільно)	35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням
Рейтинговий показник	Оцінка ECTS			Оцінка у національній шкалі																							
		Екзамен, диф.залик, курс роб.(проект), практика	Залик																								
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано																								
82-89	B (добре)	Добре																									
75-81	C (добре)																										
64-74	D (задовільно)	Задовільно	Незараховано																								
60-63	E (задовільно)																										
35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно																									
1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням																										
Вимоги до письмових робіт	Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, р системі d-learn, та проектних робіт. Терміни написання: денна форма – на парі, заочна форма – за 10,																										
Семінарські заняття	50 балів																										
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовами допуску до підсумкового контролю є рейтинг 25 бал семінарських занять (письмові роботи, усні відповіді)																										
Підсумковий контроль	Форма контролю: залик Форма здачі: тестовий контроль (50 балів)																										

6. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Порядок та організація контролю знань студентів визначаються Пол порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (наказом ректора №309 від https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannj.pdf .
Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що Положенням про запобігання та виявлення плагіату та іншим порушенням доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здоб

	Прикарпатського національного університету імені Василя https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що відвідують лекції і практичні заняття курсу.
Відвідування занять	Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному визначається Положенням про організацію освітнього процесу основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 24.11.2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozhenia-organizatsii-osvitnogo-protsesu.pdf . Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються за обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропуски відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 11.11.2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvchiv.pdf
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно Положення про визнання здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 673 від 24.11.2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf

7. Рекомендована література

Базова

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: *навч.-метод. посіб.* / Стинська В.В., Прокопів Л.М., Завгородня Т.К., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М., Салига Н.М. [За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів]. Івано-Франківськ, 2021. 430.
2. Варецька О. В. Розвиток соціальної компетентності вчителя початкової школи у системі післядипломної педагогічної освіти. *Монографія*. Запоріжжя : Кругозір, 2015. 532 с.
3. Компетенції викладачів вищої школи в добу змін: діагностика та аналітика (за результатами дослідження в Київському університеті імені Бориса Грінченка) / Хоружа Л., Братко М., Котенко О., Мельниченко О., Прошкін В. [за наук. ред. д-ра пед. наук, професора Л. Хоружої]. Київ : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2018. 92 с.
4. Компетентнісний підхід у вищій освіті: світовий досвід /Укладачі: Антонюк Л.Л., Василькова Н.В., Ільницький Д.О., Кулага І.В., Турчанінова В.Є. Київ, 2016. 70 с.
5. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від «01» червня 2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від «21» грудня 2017 р. № 1648). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/proekty%20standartiv%20vishcha%20osvita/1648.pdf>.
6. Про вищу освіту: Закон України від 2014 р. Редакція від 25.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
7. Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: *навч. посіб.* / за ред. І.Л. Холковської. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2017. 144 с.

Додаткова

8. Александрова Н. Взаємозв'язок управлінської компетентності та управлінської культури викладача. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2012. № 5 (Ч. 1). С. 1238 – 143.
9. Внукова Н., Пивоваров В. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців з вищою освітою. URL:

- https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Bernatova9/subor/Vnukova_Pyvovarov.pdf
10. Сльникова Г.В. Компетентнісний підхід до моделювання професійної діяльності керівника ВНЗ. *Теорія і методика управління освітою*. 2010. № 4. URL: <http://tme.umo.edu.ua/docs/4/10elneel.pdf>.
 11. Заредінова Е.Р., Зіядінова Р.І. Поняття «компетенція» і «компетентність» у контексті компетентнісного підходу в освіті *Педагогічний дискурс: збірник наукових праць*. Хмельницький: ХГПА, 2013. Випуск 14. С. 18–185.
 12. Капустін С.В. Модернізація освіти в контексті реалізацій компетентнісного підходу до формування цілісного світогляду молоді *Науковий вісник*. Харків: ХНПУ, 2017. Вип. 49. С. 57–68.
 13. Клак І.Є. Теоретичні засади компетентнісного підходу в системі вищої професійної освіти. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/download/vs124/10.pdf>
 14. Лісова С.В. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід: *монографія* / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Видво ЖДУ ім. І. Франка, 2011. С. 34–53
 15. Панфілов Ю., Фурманець Б. Компетентнісний підхід в освіті: досвід, проблеми, перспективи. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2017. № 3. С. 55–67.
 16. Стинська В., Прокопів Л., Серман Л. «Soft skills» у практиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Гірська школа українських Карпат*. 2021. № 24. С. 100–104.
 17. Стинська В., Ящишин З., Янків О., Стинський В. Використання цифрових освітніх платформ у процесі підготовки майбутніх викладачів ЗВО. *Молодь і ринок*. 2021. №5-6 (191-192). С. 21–25.
 18. Стинська В.В., Заяць Л.М., Ящишин З.М., Барила Н.І. Професійна компетентність – основа становлення сучасного викладача закладу вищої освіти. *Матеріали науково-методичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання підвищення якості освітнього процесу»*. Івано-Франківськ, 18 вересня 2020 р. С. 157–158.
 19. Стинська В., Ящишин З., Кліщ І. Компетентнісний підхід у вищій професійній освіті України. *Науковий часопис НПУ імені М.П Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективі. 2021. Вип. 79. Том 2. С. 139–142.
 20. Стинська В., Прокопів Л. Технології формування лідера у процесі професійної підготовки викладача ЗВО. *Освітні обрії*. 2021, № 1(52). С. 115–118.
 21. Химинець В. Компетентнісний підхід до професійного розвитку вчителя. URL: <http://zakinppo.org.ua/2010-01-18-13-44-15/233-2010-08-25-07-10-49>.
 22. Фурдуй С. Компетентнісний підхід у вищій школі в Україні: розробка та впровадження ідей при підготовці фахівців соціономічної сфери. *Молодий вчений*. 2017. № 3 (43). С. 485–489.
 23. Шаров С. Компетентнісний підхід: переваги, структура та особливості. *Науковий вісник МНУ імені Сухомлинського*. 2018. № 4. С. 194–199.
 24. Шевцова О.М. Розвиток аутопсихологічної компетентності майбутніх фахівців соціономічної сфери засобами акмеологічних технологій. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Вип. 2. Т. 2. С. 114–119.
 25. Шостаківська Н. Формування управлінської компетентності засобами інтерактивних технологій як ключовий фактор у професійному становленні майбутнього фахівця закладу вищої освіти. *Збірник наукових праць національної академії державної прикордонної служби України*. 2019. № 3 (18). С. 357–370.
 26. Ягупов В., Свистун В. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6871/Yagupov_Svy%60stun_KOMPETE%60NTNISNY%60J_PIDXID.pdf?sequence=3&isAllowed=y
 27. Stynska V. etc. Research of the factor structure of the model of world view settings at a young age. *Revista inclusiones*. 2020. Vol.7. Número 3. P. 98–116.

28. Stynska V. etc. Research of the relationship between existential anxiety and the sense of personality's existence. *Revista inclusiones*. 2020. Vol.7. Número especial. P. 41–59.

Викладач:

професор кафедри педагогіки та
освітнього менеджменту ім. Б. Ступарика

Вікторія СТИНСЬКА